

Тетяна Баланова,
викладач,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «MIND MAP» НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Ключові слова: інтелект карти, концепт, кодування, технологія, креативне мислення.

Підвищення якості професійної підготовки майбутнього фахівця, відповідно до сучасних вимог, спрямованих на реалізацію положень Болонської декларації, потребує впровадження і використання в навчально-виховному процесі інноваційних технологій навчання, як нової моделі організації навчального процесу.

Гордєєва А. Й. у своєму дослідженні зазначає, що головне у навчальному процесі – це особистий інтерес і бажання отримувати знання, основним завданням методистів і викладачів є пошук шляхів підвищення рівня мотивації до вивчення іноземної мови. Жорсткого регламентування і постійного контролю за навчальною діяльністю не достатньо для досягнення високих результатів, необхідні також і наявність власної ініціативи, умови для розкриття творчого потенціалу того, хто навчається. Автор вважає, що це можливо завдяки використанню у навчальному процесі методу «майнд мепінгу». В сучасному навчальному процесі термін «mind maps» визначають як: інтелектуальні карти, ментальні карти, схеми мислення, карти розуму, карти уявлень, діаграми зв'язків, карти знань, карти пам'яті, асоціативні карти тощо [1, с. 51].

Кобилянська С. О. наголошує на тому, що на певному етапі розвитку освітнього процесу з'явилась необхідність «згортання» великих блоків інформації до головних понять, застосування методу, який дозволяє систематизувати та візуалізувати знання. Таким методом став метод створення

ментальних карт. Ментальні карти (англ. mind map, синоніми – карти пам'яті, думок, карти розуму, інтелект карти), це, насамперед, спосіб візуалізації та структурування інформації. Заслуга розробки цілісної концепції логічної організації і візуалізації даних належить Ентоні Б'юзену – професору Вестмінстерського університету, автору методики запам'ятовування, творчості і організації мислення, який провів багато років над дослідженнями процесів в головному мозку, вивчаючи нейрофізіологію і прийшов до висновку, що робота нейронів головного мозку нагадує дерево з хаотично (на перший погляд) розкиданими гілками; інтелект карта – це також деревовидна структура [2, с. 65].

Бирка М. звертає увагу на те, що концепція інтелект-карти базується на процесі радіального мислення (мозок людини здатен одночасно працювати над багатьма думками і в різних напрямках – від картинки у центрі до певних значень навколо неї) і тому є природним продуктом діяльності людського мозку; це потужний графічний метод, що є універсальним ключем до вивільнення потенціалу, прихованого в мозку.

В англійській мові також досить поширеним є термін «concept mapping», який розглядається як технологія візуалізації відношень між різними концептами (concepts), поняттями, ідеями, уявленнями. Кожне поняття представлено боксом, а кожна лінія зв'язку забезпечується фразою прив'язки: «відомий як...», «є», «призводить до...», «потрібно для...», «робить внесок у...». Така прив'язка розкриває логічну структуру об'єкта, що розглядається.

Основну відмінність, на думку автора, пояснює полягає у тому, що під інтелект картами розуміють ієрархічні структури, а під концепт картами такі, що побудовані у довільній формі [4, с. 3].

Інтелект карти, або карти ментальні (mind maps) – це відображення ефективного способу думати, запам'ятовувати, згадувати, вирішувати творчі завдання, а також можливість представити і наочно висловити свої внутрішні процеси обробки інформації, вносити в них зміни, удосконалювати.

Т. Б'юзен у своїй праці розглядає основні принципи створення інтелект карт, такі як: завжди приділяти увагу центральному образу; використовувати різноманітні кольори; об'єкти здебільшого мають бути об'ємними (опуклі букви (Word Art), блок-схеми); комбінування всіх видів емоційно-чуттєвого сприйняття; можливість зміни розмірів букв, шрифтів, товщини ліній та масштабу графіки; оптимальне розміщення елементів (пропорційність); можливість застосування стрілок для визначення зв'язків між елементами інтелект карти; кодування інформації та використання власних абревіатур; дотримання принципу одне ключове слово на кожен ліній; використання ключових слів над асоціативними лініями (бажано горизонтально) [6, с. 93–95].

Радченко І. зазначає, що традиційна інтелект-карта на аркуші паперу складається з декількох основних елементів. У центрі розташовується опис головної мети або поставленої проблеми. Зазвичай вона полягає в зображенні певної геометричної фігури – наприклад, овалу або прямокутника. Від цього центрального елемента виходять гілки до першого рівня розділів карти. Зазвичай це головні аспекти поставленої задачі. Від цих розділів рисуються гілки до більш дрібних підрозділів. Потім їх можна зв'язувати в потрібному порядку відповідно до логіки подальшого міркування [7, с. 95].

В сучасному освітньому процесі важливою складовою ефективного навчання є використання комп'ютерних технологій. Це дозволяє використовувати різні програми для складання інтелект карт під час занять. До таких програм слід віднести: Google (www.coggle.it); Xmind (www.xmind.net); Freemind MindNode (www.mindnode.com); BubblUs (www.bubbl.us); MindMeister (www.mindmeister.com); Mapul (www.mapul.com); WiseMapping (www.wisemapping.com); Mind42 (www.mind42.com); Mindomo Basic (www.mindomo.com).

Coggle є безкоштовним онлайн додатком, що підтримує спільну роботу над проектами. У цій програмі ви можете розробляти зручні красиві ментальні карти. Інтерфейс програми простий, та має безліч функцій, які дозволяють створювати інтелект карти. Програма підтримує використання зображень,

індивідуальні схеми кольорів і можливість перегляду історії документа. Зберігання історії змін дозволяє вам повернутися до попередніх версій створеної карти, якщо в поточній версії ви зайшли в глухий кут. Mind map, створені в програмі Coggle, можуть експортуватися в форматі *.png або *.pdf.

Bubble.us – безкоштовний веб-додаток для створення інтелект карт в режимі онлайн. Додаток дозволяє створити прості mind map і експортувати їх у форматі зображень (рис. 1).

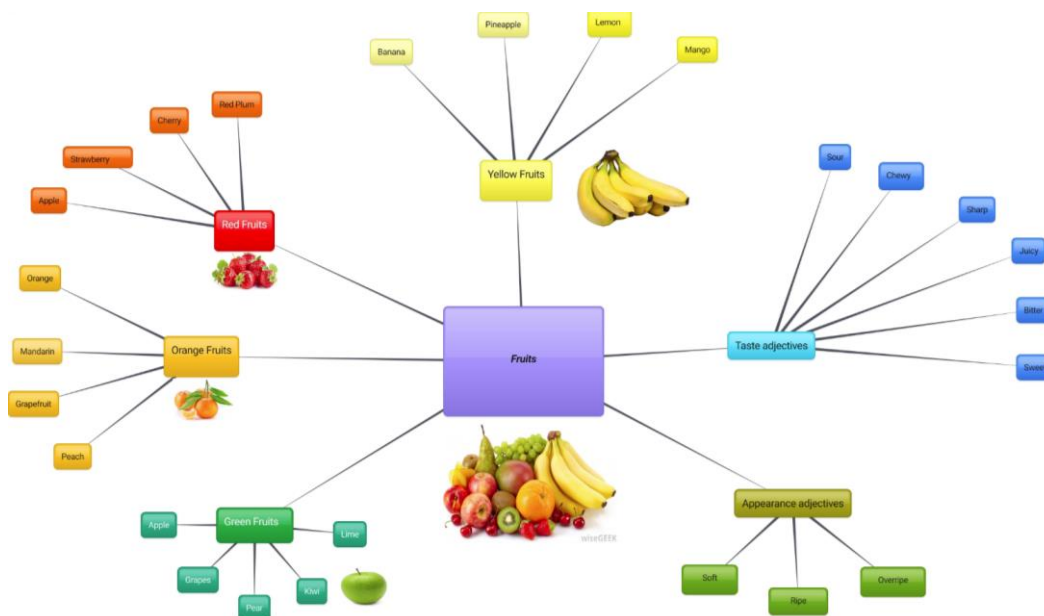

Рис. 1 Mind map «fruits»*

*Джерело : розроблено автором на базі Bubble.us

Перевагами даної програми є багатогранна кольорова палітра, можливість вибору форм, шрифтів, графічних об'єктів тощо. Єдиним недоліком програми є те, що вона працює на базі flash, отже не завжди коректно працюватиме на смартфонах.

Отже, застосування технології mind map на заняттях з англійської мови дає можливість суттєво зменшити витрати часу на записи, пояснення та переклад слів. Дана технологія дозволяє концентрувати увагу на конкретних тематичних блоках, а також значно покращує запам'ятовування нового лексичного матеріалу.

Використання інтелект карт розвиває креативне мислення учнів, робить вивчення нового матеріалу цікавим та різноманітним, впливає на покращення

усіх видів пам'яті (короткочасної, довготривалої, зорової тощо), формує організаційні вміння, а також розвиває комунікативну компетентність у процесі навчальної діяльності.

Список використаних джерел

1. Гордєєва, А. Й. Інтелектуальні карти як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх філологів / А. Й. Гордєєва // Іноземні мови. – 2012. – № 4. – С. 51–58.

2. Кобилянська, С. О. Сучасні інноваційні соціальні технології навчання в системі освіти / С. О. Кобилянська // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». – 2016. – № 12(1). – С. 64–67.

3. ТОП 10 программ для построения mind-map [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://web-academy.com.ua/stati/14-stati/51-10-programm-dlya-postroeniya-mind-map-intellekt-kart>.

4. Бирка М. Теоретико-методичні основи використання інтелектуальних технологій у професійній діяльності вчителів природничо-математичних дисциплін / М. Бирка // Нова педагогічна думка. – 2013. – № 3. – С. 3–6.

5. Джошуа Фоер. Эйнштейн гуляет по Луне: Наука и искусство запоминания. Moonwalking with Einstein. The Art and Science of Remembering Everything. – М. : Альпина Паблишер, 2013. – 270 с.

6. Бьюзен Т. Г. Супермышление / Т. Г. Бьюзен, Б. Н. Бьюзен. – Минск : Попурри, 2003. – 420 с.

7. Радченко І. Технології concept mapping та mind mapping у контексті інформаційно-дидактичного середовища / І. Радченко // Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини / ред. кол. : Н.С.Побірченко [та ін.]. – Умань : ПП Жовтий, 2010. – Вип. 1. – С. 90–98.